

DE KORHAAN

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : R.G. Moolenbeek, A. Voetlaan 14, Ankeveen, tel. 035-62641
Secretaresse : T. Stoker, Radioweg 1, Ned. den Berg, tel. 02945-1349
Penningmeest.: H. Lodenstein, Rietmeent 62, Hilversum, tel. 02159-31076
postgironr. V.W.G.: 2529179

Contactpersonen

Avifauna : A.P. Vermeule, Gr. Wichmanstr. 40, H'sum, tel. 035-857492
Eempolder : A. van Leyden, Raboes 9, Laren, tel. 02153-86091
Excursies : H. Lodenstein (zie boven)
Nestkasten : H.W. de Soete, G. v. Amstelstr. 410, H'sum, tel. 035-10834
Propaganda : H.W. de Soete
Ringonderzoek : E.R. Osieck, Steffenshein 20, Laren, tel. 02153-89720
Vogelcursus : C.C.M. Last, Mr. J.C. Bührmanl. 46, Ankeveen, tel. 035-62099
Contr.Vogelwet : D.G. de Witte, St. Annastr. 26, Naarden, tel. 02159-42579
Korhaan : R.P. Sinoo, 't Harde 1, Hilversum, tel. 035-850382
K.A. Mauer, Oude Amersfoortseweg 72, Hilversum
Opgeven exc. : Mevr. H. Lodenstein, Rietmeent 62, 1218 AX Hilversum, tel.
02159-31076, eventueel A. van Leyden (na 18.00 uur)

Inzenden waarnemingskaartjes

J. de Jonge, Van Brakellaan 26, Hilversum, tel. 035-17672

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G. Moolenbeek
Bussum/Naarden: L. Reddingius, Gr. W. de Oudelaan 22, tel. 02159-42508
Hilversum : J. de Jonge
Huizen : F. Griffioen, Omroepaan 16, tel. 02152-52958
Laren : O. de Graaff, Steffenshein 13, tel. 02153-83143

Contributie : f 20,- per jaar, huisgenootlid f 7,50, Vogeljaar f 14,50

INHOUD:

111-112 : Redactioneel
112-113 : Programma
113-115 : Bestuursmededelingen
116 : Rapport surveillance Korhoenderreservaat 1980
117-122 : Verslag broedvogelinventarisatie Horn- en Kuyerpolder in 1979
123 : 150 Noordse Gele Kwikstaarten in de Noordpolder beoosten
Maiden
124-127 : Verslag van 2 roofvogeltellingen, winter 1979/1980
128 : Verslag excursie Gooimeerkust van 14 september 1980
129-133 : Veldwaarnemingen no. 5

Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

R E D A C T I O N E E L

Beste lezer,

Mogen wij hopen dat U goed bent uitgerust tijdens Uw vakantie? Overbodige vraag, zult U zeggen, vakantie is toch om uit te rusten? Wel, als U net zo gek bent van vogels als wij, dan zult U kunnen begrijpen, dat in de vakantie van een vogelgek de drang tot het bespieden van het vliegend gevederte onverminderd blijft bestaan, ja zelfs nog toeneemt. Vraagt U hem dan hoe zijn vakantie was, dan antwoordt de vogelenthousiast dat hij "lekker uitgerust" is!

Bent U (nog) niet zo'n vogelenthousiast, maar heeft U wel belangstelling, dan heeft onze VWG U in het komende winterseizoen veel te bieden. Allereerst onze excursies, bijvoorbeeld naar de pier van IJmuiden of naar de Flevopolders ; wij laten U kennis maken met de vogels in het vrije veld. Duizelt het U van al die vreemde namen van al die vogels? Geen nood, er gaat altijd iemand mee die U graag uitlegt wat U ziet. Wees niet bang om iets te vragen op een excursie; U krijgt altijd antwoord en U zult merken, dat U er van leert. Ook de in Uw ogen "ervaren vogelaar" heeft het met vallen en opstaan moeten leren, en juist daarom helpt hij U graag en geïuldig op weg.

De ledenavonden met dia's of film zijn er om U wat nader met één bepaalde vogel te laten kennismaken, of met een groep vogels; zij zijn erg leerzaam en soms is er een excursie aan gekoppeld, zodat U in de vrije natuur beleeft wat U op zo'n avond op het scherm zag. De uilenexcursie in maart (elk jaar) bijvoorbeeld.

Naast lezingen en excursies houden we nog tellingen. Het is bij de meeste tellingen zo, dat iedereen kan meedoen. Niet meteen denken: dat is niets voor mij, zo'n telling, ik weet er niets van af. Net als bij de excursies geldt: al doende leert men. Ook hier deskundigen voor tekst en uitleg. Ook hier zijn Uw vragen welkom. Er zijn tellingen die bijna een excursie lijken!

Leest U al onze activiteiten maar eens door, ze staan hierna vermeld in het programma en de bestuursmededelingen. Doe mee als U zin heeft! Het vorige nummer van "De Korhaan" bevatte een uitgebreid vervolgartikel over de snode plannen van jagers om in de ledenraad van Vogelbescherming te komen, zoals U gelezen zult hebben. De jachtklanten spanden, na "betrap" te zijn, zelfs een kort geding aan tegen de Vogelbescherming om hun zin te krijgen, een kort geding dat zij -hoe bestaat het - nog wonnen ook.

Vogelbescherming nam dat niet en heeft nu langs juridische weg bereikt, dat het vonnis, door de Utrechtse rechtbank uitgesproken over Vogelbescherming, vernietigd werd door de Amsterdamse rechtbank. Dit betekent, dat er een nieuwe verkiezing mag komen (wat Vogelbescherming wilde), dat de oude ongeldig is verklaard (spijtig voor de jagers) en dat nu bekend is vóór de verkiezing wie van de kandidaten jagers zijn.

Bent U lid van Vogelbescherming en gaat U stemmen voor de verkiezing van een nieuwe ledenraad, kies dan geen jagers! (Wie van de kandidaten er jager is vindt U in de lijst met namen, gepubliceerd in het vorige nummer van "De Korhaan"). Het is belangrijk, dat U exact 40 personen kiest van de overblijvende, niet-jagende kandidaten, ook al kent U niet voldoende kandidaten! Elke persoon, die U minder kiest, geeft ruimte voor een kandidaat met jachtbelangen!

Als laatste een bericht uit België: de regionale afdeling "Schelde-Leie" van De Wielewaal (de Belgische Vogelbescherming) brengt een langspeelplaat met vogelgeluiden in de verkoop — de eerste in België! Bijna 50 minuten de stemmen van 15 algemene zangvogels van bos en park in België >>

in Uw huiskamer voor f. 20,- De opbrengst van de LP, die niet op de commerciële markt wordt gebracht, is in zijn geheel bestemd voor de aankoop van een natuurgebied in de regio Schelde-Leie, dat als reservaat veilig gesteld moet worden. U kunt deze plaat via onze VWG bestellen via ons postrekeningnummer voor f. 20,- (bij voldoende afname).
Werkelijk het allerlaatste nu: over anderhalf jaar bestaat onze VWG 15 jaar! Het bestuur houdt zich warm aanbevolen voor suggesties van onze leden voor een passende viering van het derde lustrum.

de Redactie.

programma

*) = even beller als U mee wilt.

Woensdag 15 oktober   Start VOGELHERKENNINGSCURSUS. Inl. mevr. Last.

Zaterdag 18 t/m
Zondag 26 oktober   EXCURSIE FALSTERBO-ZWEDEN (volgeboekt)

Donderdag 30 oktober   LEDENAVOND in de Godeline Scholengemeenschap.

De heer A.A. Blok uit Amsterdam werd weer bereid gevonden een dia-avond te verzorgen. Ditmaal gaat het over Vogels van Lapland.

Diverse soorten worden er getoond, o.a. Kleine Jager, Giervalk, Zeearend en diverse andere zee kustvogels.

Behalve met de vogels maakt U ook kennis met het landschap, de bloemen en de problemen t.a.v. het milieubeheer.

Deze avond wordt gehouden in de oude aula van de Godeline Scholengemeenschap te Naarden. Dus niet in Hilversum. Ingang aan de oude Rijksweg 1 juist naast de voetgangersbrug tegenover Motel Naarden. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 9 november   OCHTENDEXCURSIE DAMMERKADE.
plus Gough en Bergse Pad. O.L.v. de heren R. Moolenbeek, E. de Haan, A. Vermeule en N. Dwars wordt vertrokken om 8.00 uur vanaf de parkeerplaats naast de kerk te Ankeveen.
Vergeet U de laarzen niet!

>>

Dinsdag 11 november WERK-/CONTACTAVOND in de Godelinde Scholengemeenschap.
Rond 20.00 uur open. Waarschijnlijk dia's na de pauze.

Zaterdag 22 november EXCURSIE naar de PIER VAN IJMUJIDEN*
O.l.v. Y. Vogel wordt vertrokken vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum om 8.00 uur. Deze excursie duurt tot in de middag. Let op: graag even opgeven onder nummer 02159-31076 i.v.m. vervoer!

Donderdag 27 november LEDENAVOND in Hilversum (Goede Herkerkerk).

Deze ledenavond hoort U alles over Haviken en Sperwers. De spreker is dr. P. Opdam uit Rhenen die onlangs op dit onderwerp promoveerde. Deze RIN-medewerker zal aan de hand van dia's U op de hoogte brengen van de ontwikkeling van de stand in Nederland gedurende de laatste honderd jaar. Ook de invloed van pesticiden op deze stand wordt besproken. Deze avond wordt gehouden in de Goede Herkerkerk, Simon Stevinweg 146 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 14 december DAGEXCURSIE FLEVOPOLDERS.*
Met de hoop op beter weer dan vorig jaar vertrekken we vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum om 8.00 uur.
Opgeven vóór 10 december, tel. 02159 - 31076.

Bestuursmededelingen :

Met verslagenheid namen wij kennis van het overlijden van ons Vogelwerkgroeplid mevrouw A.M. Delachaux.
Na een kortstondige ziekte overleed zij op 13 oktober 1980.
Ons medeleven gaat ten zeerste uit naar haar man, de heer E.H. Delachaux.

Mutaties ledenlijst:

nieuw lid: mw. Ans Brouwer, Albrechtlaan 17, 1404 AJ Bussum, tel. 02159-42534
G.J. de Graauw, Jac.v.Maerlantlaan 12, 1215 HX Hilversum, tel. 035-43614
dhr. K. Langelaar, Boterweg 46, 3633 ER Vreeland
dhr. M.v.d. Pol, De Lelie 3, 1398 CS Muiden
mw. P. van Schayk, Koningslaan 34, 1405 GM Bussum, tel. 02159-14921

L.E.v.d. Spoel, Parklaan 46, 1405 GR Bussum, tel. 02159-41261

dhr. J.N.D. Westereng, Plaggenweg 47, 1406 RW Bussum, tel. 02159-33266

verhuisd: Ben Hermans, Bussum, naar Koggewagen 40, 1261 KC Blaricum
Karel Mauer, postbus 1978, 1200 BZ Hilversum

overleden: mw. G. Rooker

geroyeerd: M.P. van Gogh, Cereslaan 91, Bussum
P.J. Signer, Gooyersgracht (Z) 43a, Eemnes

>>

▶ TELLERS GEVRAAGD !

Wat het SOVON-project in onze regio betreft het volgende:
Er zijn nog drie vakken die geteld moeten worden.

- Eén vak in de omgeving van Muiden - Weesp.
- Eén vak in de omgeving van Muiderberg.
- Er één vak in Oud- Loosdrecht, wat ten westen begrensd wordt door het plaatsje Loenen.

Voor inlichtingen bellen na 19.00 uur: Luuk Lodenstein, 02159 - 31076.

▶ ANDERE TELLINGEN :

- 17/18 januari 1981 - Internationale Waterwildtellingen
- 14/15 maart 1981 - Idem
- 14 december - ganzentelling
- 11 januari - "
- 22 februari - "
- 22 maart - "
- 6/7 december (ev. 13/14 december) - Roofvogeltelling
- 7/8 februari (ev. 14/15 februari) - "

▶ Voor deze roofvogeltellingen:

Er wordt bij deze tellingen met een eenvoudig systeem op basis van SOVONblokken gewerkt. Opgaven voor medewerking z.s.m. na verschijning van deze Korhaan; uiterlijk vóór 15 november 1980. Zowel ervaren als beginnende vogelaars kunnen meedoen. Willen autobezitters opgeven of zij bereid zijn te rijden, alsmede voorkeur voor telgebieden.

Dick Jonkers, Juffersland 16
3956 TT Leersum
privé 03434 - 1109
werk 03434 - 2941

>>

kort:

- Ons verzoek om dmv. het ringen van Kokmeeuwen in Hollands Ankeveen wat meer te weten te komen over de populatie-opbouw werd afgewezen.
- Er gaat een brief naar Rijkswaterstaat over het aanleggen van een wand tbv. Oeverzwaluwen nabij de Stichtse brug te Huizen. Inmiddels een positief antwoord ontvangen.
- Klaas Visser is "vogelbeschermingsconsulent", dit is contactpersoon tussen VWG en Vogelbescherming geworden.
- Er zal een VWG-sticker ontworpen worden door Ronald Sinoo.
- We tekenden bezwaar aan tegen uitbreiding van het vervoersbedrijf naast de oude Vechtarm in de polder Dorssewaard. Dit is inmiddels ongegrond verklaard.
- Er zijn plannen om in de Godelindeschool een tentoonstelling in te richten.
- Van het Gewest ontvangen: het "Milieukundig onderzoek tussen Gooi en Vecht".
- De actie Eempolder heeft veel tijd en energie gekost. Over de resultaten zal nog nader gerapporteerd worden. De actie duurt tot eind november.
- Er is druk propaganda gemaakt op diverse braderies.

Namens het bestuur,

Rob Moolenbeek

Gegevens gevraagd

Graag zou ik gegevens ontvangen van vogelwaarnemingen, gedaan in mijn atlasvak 3I-I8 (SOVON). De grenzen van dit 5 bij 5 km blok zijn ongeveer: (noordgrens) Stichts Ankeveen - Franse Kampheide; (oostgrens) Franse Kampheide - Nieuwe algemene Begraafplaats (Bosdrift, H'sum); (zuidgrens) N.A. Begraafplaats - Suikerpot; (westgrens) Suikerpot - de Snip (Horstermeer). Alle gegevens zijn welkom en als het kan ook graag aantallen vermelden. De waarnemingen moeten natuurlijk wel betrouwbaar zijn!

Fred v. Klaveren
Berkenhof 3
1241 VP Kortenhoef
tel. 035-61426.

TE KOOP wegens geldgebrek: TELESCOOP, merk B.O.B. (jap.), 15x - 60x60 mm. (zoom). Mooi, helder beeld; licht in gewicht; vergroting tot 60x. Incl. draagtas f 150,-. Tel. 035 - 850382.

Rapport surveillance in en bij KORHOENDERRESERVAAT

1 maart t/m 1 aug. 1980 (verkort verslag)

>> Ook dit jaar werd door de leden van de Gooise Natuurwacht (13 personen) hoofdzakelijk in de weekeinden en feestdagen gesurveilleerd (totaal 167 uur!).
Er werd aantekening gemaakt van de aard van de overtredingen en van de aanwezige diersoorten.
Aanwijzingen en opmerkingen van de surveillanten werden in het algemeen, een enkele dwarsligger daargelaten, wel opgevolgd.
Men toont begrip, voor de maatregelen en voorschriften en ziet het belang van een Korhoenderreservaat wel in. Het is hoopvol dat met name jongeren het nut van beschermende maatregelen inzien.
Mogelijk door de slechtere weersomstandigheden was het aantal bezoekers minder dan voorgaande seizoenen. De voorzieningen betreffende afbakening van het reservaat en het inplanten van oude paden dient verbeterd te worden. Het ruiterspad dwars door het reservaat zou moeten worden opgeheven. Er wordt gepleit voor een aanlijngebod gedurende het hele jaar in het Korhoenderreservaat. Buiten de aanlijnperiode werd menigmaal verontrusting van Korhoenders en hazen waargenomen.

WAARNEMINGEN: Gezien werden 1 Korhaan en 5 à 6 hennen. Mogelijk eveneens een jonge haan. De Wulp broedde met 2 paar in het reservaat en 1 paar erbuiten. Er waren opvallend veel Roodborsttapuiten (mogelijk broedgevallen) aanwezig. Regelmatig werden 1 Havik, 2 Boomvalken, 2 Buizerden en een Sperwer waargenomen. Van de Bergeenden werden 2 exemplaren met kuikens gezien.

Verder waarnemingen van een 6-tal Patrijzen, een 10-tal Veldleeuweriken, ca. 12 Fazanten, een 4-tal eekhoorns, 4 hazen en 2 verwilderde katten.

De volgende OVERTREDINGEN werden geconstateerd:

- maart: 34 loslopende honden	- april: 21 loslopende honden
6 bromfietzers	4 bromfietzers
12 mensen buiten het pad	9 mensen buiten de paden
- mei: 9 loslopende honden	- juni: 6 loslopende honden
7 bromfietzers	2 bromfietzers
3 kampeertenten	2 + 4 heidevernielers en bomenkappers
2 bomen-vernielers	3 crossbrommers
7 buiten de paden	2 mensen in reservaat
2 motor vliegtuigen	
- juli: 12 loslopende honden	
4 bromfietzers	
6 buiten de paden	
2 motorfietsen	
2 gezinnen picknickend in het reservaat	
3 jongens kuilen gravend	

Hieruit blijkt wel dat er enorm veel tijd en energie in de "bewaking" van het reservaat gaat zitten. Hulp (bijvoorbeeld samen met surveillerende natuurwachten) voor 1981 van VWG-ers zou wenselijk zijn.
Heeft U interesse of wilt U meer weten, dan kunt U contact opnemen met de heer:

J. Kamies (02159 - 15995)

P.S. Namens het bestuur van de V.W.G. een oprecht woord van dank aan de Natuurwachters. <<

DE HORN- & KUYERPOLDER (broedvogelinventarisatie 1979)

A.Vermeule, T.Stoker & R.G.Moolenbeek

De Horn- en Kuyerpolder ligt tussen de dorpskern van Nederhorst den Berg en de Vecht. Vroeger bestond de polder uit twee afzonderlijke polders, die in 1915 tot I waterschap werden samengevoegd. Voor het ontstaan van deze polders moeten we verder terug.

Na de laatste ijstijd (+ 11000 v Chr.) ontstaat in onze streken een toendraachtig landschap, waar door de geringe begroeiing zandverstuivingen plaatsvinden, die als dekzanden worden afgezet. Als het klimaat milder wordt en de temperatuur stijgt, smelt veel ijs; het grondwater stijgt. Er ontstaan uitgestrekte moerassen en zoetwatermeren, waarin veenvorming plaats vindt. In de Middeleeuwen begint men met de ontginning van deze gebieden. Vanaf Utrecht trekken de ontginners naar het noorden en vestigen verschillende nederzettingen op de Vechtoever: Marsna, Brodede, Lonoradac (Loenen). Ze graven sloten en weteringen, waardoor het veen ontwaterd wordt. De Vecht en de verschillende veenstroompjes dienen als uitgangspunt, de kavels liggen loodrecht op de stroompjes. Na enkele kilometers wordt evenwijdig aan de oorspronkelijke basis een nieuw dorp gesticht en de kavel wordt verder doorgetrokken (hier Nederh. den Berg, de Googh, Ankeveen?) De ontstane kultuurlanden worden eerst voor akkerbouw gebruikt. Door de ontwatering slinkt het veen echter sterk in, zodat het later vooral als grasland gebruikt wordt. Door een stelsel van dammen, dijken, weteringen, sluizen en molens is een eigen waterstand mogelijk. Bij het graven van de sloten, die ze voor de afwatering nodig hebben, vindt tevens de eerste turfwinning plaats. Tijdens verschillende overstromingen en doorbraken van de Vecht wordt zand en klei afgezet. In de 15e eeuw ontstaan door de uitvinding van de windmolen grotere mogelijkheden voor de waterpeilbeheersing. Voor deze tijd werkte men waarschijnlijk met hoosbakken en paardemolens. Ook de windmolens zijn nu uit de tijd; na diesel wordt nu elektrisch gemalen.

De Horn- en Kuyerpolder ligt aan de binnenkant van een bocht in de Vecht. In de 17e eeuw werd deze bocht ten behoeve van de scheepvaart afgesneden door een vaart; de Reevaart, die langs Nederhorst den Berg liep. De polder werd daarbij tot een eiland, dat alleen via een brug in het dorp bereikbaar was. Deze eeuw in de zestiger jaren werd de Reevaart gedempt, "het eiland" werd beter bereikbaar. In de Kuyerpolder (de meest noordelijke polder) ontstond een nieuwbouwwijk en in de Hornpolder kwam een camping. Door de gunstige ligging t.o.v. Amsterdam werden beide snel gevuld. Behalve genoemde nieuwbouwwijk is de bebouwing geconcentreerd aan de randen van de polder. Enkele van de gebouwen verdienen aparte vermelding: bij het dorp ligt kasteel Nederhorst. In 1301 wordt voor het eerst melding gemaakt van dit kasteel, het schijnt in 1257 te zijn gesticht. Het gebouw zoals wij het kennen dateert van + 1650.

Er is momenteel een klokkenmuseum en een reclameburo in gehuisvest.

In het dorp ligt op een heuvel de NH.kerk. De heuvel dateert vermoedelijk uit de ijstijden, hoewel een legende vertelt, dat er nonnen van een klooster te Huizen, nadat ze gezondigd hadden, veroordeeld werden om in hun schoot zand van het Gooi naar deze plaats te dragen, die dan als vluchtheuvel moest dienen en om er een kapel op te bouwen. Door deze stichting zou dan de zonde van de nonnen vergeven kunnen worden. Hoe dan ook de heuvel is er en bovenop staat een kerkje. Het dateert voor een gedeelte uit de 12e eeuw en de heuvel hielp het dorp aan het 2e deel van naam.

Langs de Vecht tegenover Nigtevecht werd in de eerste helft van de 18e eeuw het buitenverblijf "Petersburg" gebouwd, voor een Amsterdamse koopman. Er zijn >>

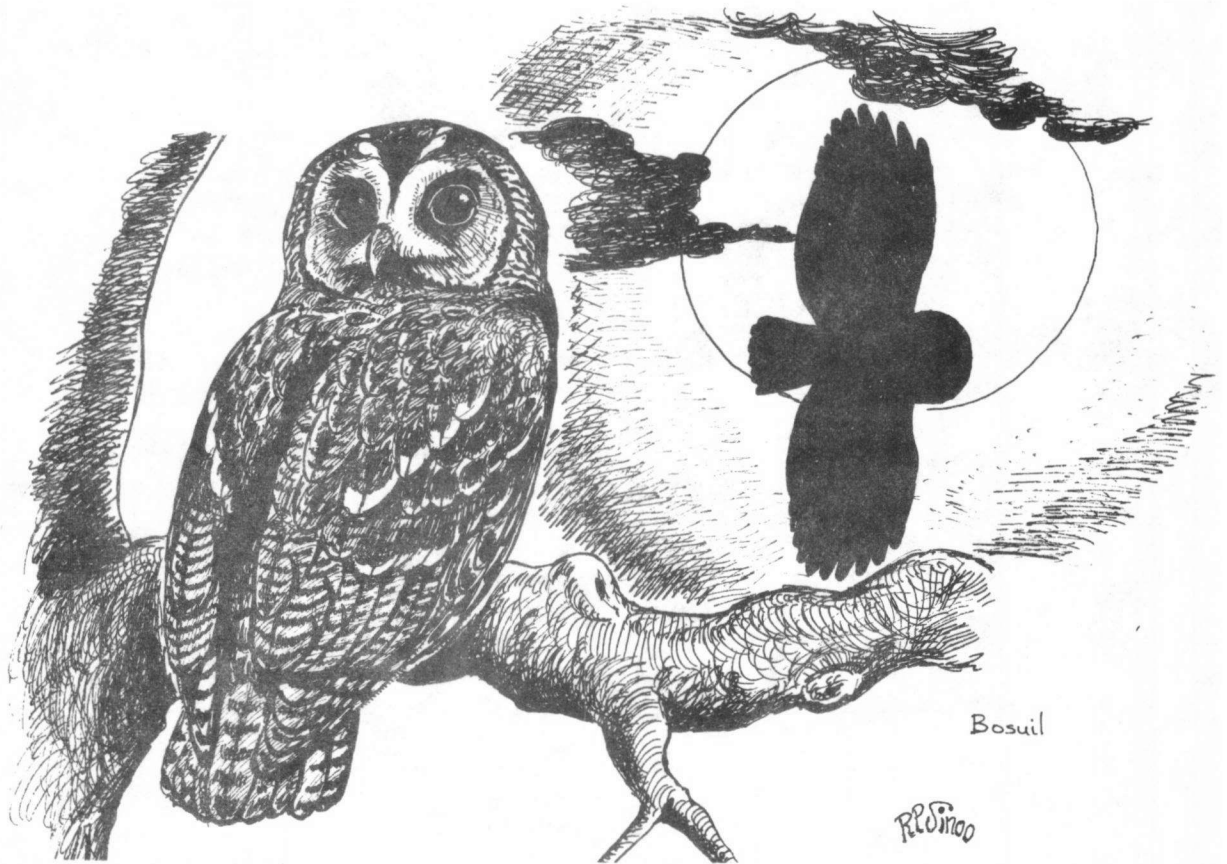
verschillende afbeeldingen uit deze tijd, het schijnt dat Peter de Grote en zijn vrouw de buitenplaats herhaaldelijk bezochten. De buitenplaats is later verloren gegaan. Op de fundamenten werd een boerderij gebouwd, die nu nog de naam Petersburg draagt.

De totale oppervlakte van de polder bedraagt 235 ha hiervan was in 1977 200 ha in gebruik als cultuurgrond vrijwel uitsluitend als grasland.

De polder bestaat grotendeels uit een 40-50 cm dikke kleilaag op veen, een klein deel heeft een dunner kleidek, terwijl langs de Vecht een smalle strook fijnzandige klei op zand voorkomt. De waterhuishouding van de klei op veengronden wordt gekenmerkt door vrij hoge wintergrondwaterstanden.

Het aantal bedrijven is 14, waarvan 11 veehouderij, 3 pluimveebedrijven, waarvan 2 tevens varkens houden en 3 overige bedrijven. 5 van de 11 veehouderijbedrijven hebben een ligboxenstal (concept basisplan Vechtstreek). Helaas besteedt men vaak bij bouw van deze nieuwe stallen te weinig aandacht aan erfbeplanting, zodat ze al van verre in het oog springen.

De Vechtoever bestaat uit een smalle rietstrook met hier en daar moerassige stukjes en plaatselijk enkele knotwilgen. Verder vinden we hiertussen woonarken en verschillende "stekkie": aanlegplaatsen voor bv. motorkruisers. Deze stekkie zijn vaak voorzien van parkeerplaats en betonnen zonnepaaltje omhaagd door coniferen.

Aan de andere zijde van de Vechtdijk vinden we, soms wel 3 rijen dik, knotessen, knotpopulieren en knotwilgen. Vroeger werd het hout van deze bomen door de boeren gebruikt als het zg. geriefhout. Men gebruikte het voor landhekken, manden, stelen voor het gereedschap, bonenstaken enz. De hedendaagse boer heeft dit hout niet meer nodig en gunt zich niet de tijd de bomen bij te houden. Zo dreigden de bomen door te schieten, waarbij ze zeer vatbaar worden voor watermerksiekte. Ook dreigde hier en daar gevaar voor omwaaien bij storm. Ca. 5 jaar geleden nam de plaatselijke milieugroep het initiatief de knobomen voor de ondergang te behoeden. Met een groot aantal vrijwilligers werd al het achterstallige onderhoud bijgewerkt, zodat het karakteristieke Vechtlandschap en broedplaats voor vele vogels behouden bleef. Ze hopen, dat de boeren het nu weer zelf bij kunnen houden. Tussen de knobomen zien we meidoorns en elzen. >>

In de polder zelf zien we bij enkele boerderijen en bij de camping oude hoogstamboomgaarden.

De waterkwaliteit in de polder is nogal variërend per plaats. In de ene sloot groeit bv. krabbescheer en zwanebloem terwijl de andere als tijdelijke mestopslag plaats dienst doet. Achter kasteel Nederhorst ligt een oud kasteelbos waar veel stinseplanten voorkomen.

Dat niet iedereen omzichtig met de polder omspringt blijkt o.a. uit verschillende illegale vuilstort plaatsen en plaatselijk geloosde gier op het dijktalud. Door een dergelijke bemesting treedt een grote verarming van de flora op en waarschijnlijk zullen hier volgend seizoen alleen nog stikstofminnaars zoals brandnetels willen groeien.

's Zomers zijn de polderweggetjes soms overvol van alle campinggangers, die dan per auto komen.

Methode:

Alle vogels, die zongen, een andere vorm van baltsgedrag vertoonden, nesten hadden, voerden e.d. zijn ingetekend op een kaart met een schaal van 1 : 30000. Daarbij zijn de camping en de Vechoever (ook buitendijks) wel, de woonwijk niet en het kasteelbos gedeeltelijk geïnventariseerd.

Het gebied werd 12 maal bezocht, waarvan 3 maal zeer vroeg in de morgen en 2 maal in de avond. Onze hoop een Steenuil aan te treffen werd helaas niet vervuld.

De teldata waren: 21 maart, 16 april, 19 april, 1 mei, 12 mei, 19 mei, 23 mei, 26 mei, 4 juni en 16 juni.

De volgende personen werkten aan deze inventarisatie mee: P. Dieperink, H. Harder, W.v.d. Hijden, D. Jonkers, R. Moolenbeek, S. Poelstra, G. Rieken, R. Sinoo, K. Stoker, T. Stoker, A. Vermeule en P. Vos.

Soortenlijst

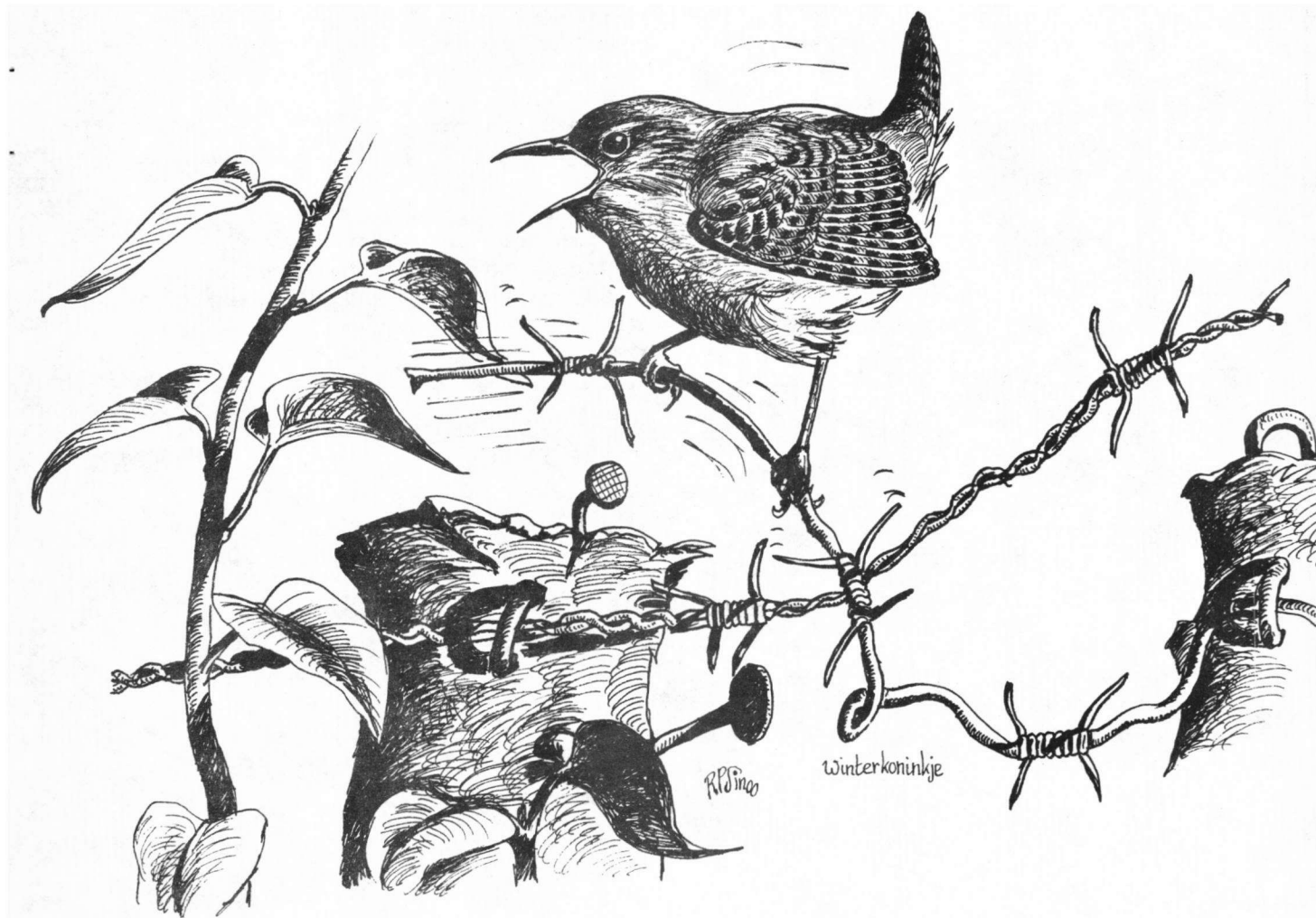
Soort:	Aantal broedparen:	Soort:	Aantal broedparen:
Fuut	7	Vlaamse Gaai	1 ?
Knobbelzwaan	1	Ekster	5
Wilde Eend	31	Kauw	0-2
Wintertaling	1-2	Zwarte Kraai	3-4
Torenavalk	1	Winterkoning	7-8
Waterhoen	2	Heggemus	4
Meerkoet	3	Rietzanger	1
Scholekster	6	Bosrietzanger	3
Kievit	6-7	Kleine Karekiet	5
Watersnip	1 ?	Grote Karekiet	1-2
Grutto	7-8	Spotvogel	4
Tureluur	2-4	Tuinfluiters	1-2
Holeduif	1-2	Zwartkop	2
Houtduif	4-5	Fitis	5
Turkse Tortel	1	Tjiftjaf	7-8
Koekoek	1	Grauwe Vliegenvanger	1-2
Bosuil	1	Gekraagde Roodstaart	1 ?
Gierzwaluw	4-10	Merel	16-17
Grote Bonte Specht	1	Zanglijster	5-6
Veldleeuwerik	3	Pimpelmees	2
Boerenzwaluw	40-50	Koolmees	12-13
Huiszwaluw	ca. 10	Boomklever	1 ?
Graspieper	1	Huismus	15-25
Witte Kwikstaart	3	Ringmus	4-5
Spreeuw	15-20	Vink	4
		Groenling	4-5

>>

GEGEVENS PER SOORT:

- Fuut : broedt in de Vecht; 7 paren (incl. sluizen complex Nigtevecht)
- Dodaars : regelmatige gast in winterseizoen in klein aantal.
- Aalscholver : Vanaf maart tot oktober regelmatig overvliegende exemplaren waargenomen.
-
- Blauwe Reiger : Foerageert het gehele jaar in klein aantal, max 4 ex.
- Purperreiger : Vanaf 16 april tot in juni 1 ex. foeragerend in slootje in de Hornpolder.
- Wilde Eend : Geschat op 31 broedparen.
- Wintertaling : Tweemaal waargenomen, max. 1 ♂ + 2 ♀
Broeden niet vastgesteld doch zeer wel mogelijk.
- Slobeend : in najaar en voorjaar in klein aantal in de Vecht.
- Kuifeend : Buiten broedseizoen aanwezig in de Vecht.
- Tafeleend : " " " " " "
- Knobbelzwaan : In broedseizoen I paar aanwezig, broeden niet vastgesteld (mogelijk subadulte vogels). Buiten broedseizoen soms in grotere aantallen aanwezig. Op 15-4-'78 30 ex., op 10-II-'78 2 ex.
- Buizerd : Op 12-5-'79 één ex.
- Havik : Een waarneming van een ♀ overvliegend richting NO op 21 maart '79.
- Torenvalk : Meerdere malen foeragerend waargenomen, één broedpaar.
- Waterhoen : Slechts 2 broedparen, mogelijk een gevolg van de strenge winter. In de winter in grotere aantallen aanwezig ('77 43 ex, '78 30 ex).
- Meerkoet : Broedt in klein aantal in Vecht, 3 broedparen. Buiten broedseizoen soms in iets grotere aantallen, op 10-II-'78 32 ex. foeragerend op grasland.
- Scholekster : Een relatief hoog aantal broedparen (in vergelijking met de Kievit en Grutto) 6 paren.
- Kievit : Door het kleine, vaak doorsneden weilandcomplex maar 6-7 broedparen. Geen broedparen in de Hornpolder. Op 25-II-'78 waren er 475 foeragerende ex.
- Watersnip : Mogelijk één broedgeval. Twee maal baltsend in april waargenomen. Ook buiten broedseizoen (op 25-II-'78 een ex) aanwezig.
- Grutto : Alle 7-8 paren zaten in de Kuyerpolder.
- Tureluur : Ook deze 2-4 paren in de Kuyerpolder.
- Goudplevier : Alleen buiten broedseizoen. Op 25-II-'78 ca. 100 ex.
- Holenduif : In het kasteelbos 1-2 paar.
- Houtduif : Slechts 4-5 broedparen. Buiten broedseizoen soms in grotere aantallen foeragerend (o.a. 43 ex op 21 maart en 47 ex op 16 april).
- ^eOverloper : Een late waarneming op 26 mei.
- Zilvermeeuw : Buiten broedseizoen in klein aantal aanwezig.
- Stormmeeuw : " " soms in redelijke aantallen (tot 25 ex) aanwezig.
- Kokmeeuw : Het gehele jaar aanwezig, foeragerend op de weilanden.
- Visdief : Op 19 mei 2 overvliegende ex.
- Zwarte Stern : Op 16 juni 5 ex. overvliegend.
- Tortelduif : Op 12 mei een roepend mannetje (doortrek) >>

- Turkse Tortel : Minimaal één broedpaar (mogelijk enige paren gemist bij de boerderijen).
- Koekoek : Moeilijke soort, zeker één broedpaar. Op 4 juni maar liefst 6 roepende mannetjes.
- Bosuil : Eén broedpaar in kasteelbos.
- Gierzwaluw : Broedt in huizen langs de Voorstraat. Aantal paren niet bekend (geschát 4-10 paren)
- Grote Bonte Specht : Een broedpaar in het kasteelbos.
- Veldleeuwerik : Drie broedparen in de Kuyerpolder.
- Boerenzwaluw : Niet geïnventariseerd. Geschat op 40-50 paren
- Huiszwaluw : Ca. 10 broedparen (getels door P.Lodewijks)
- Graspieper : Een broedpaar in de Kuyerpolder; buiter broedseizoen (voor- en najaar) in grotere aantallen aanwezig.
- Witte Kwikstaart : 3 broedparen.
- Gele Kwikstaart : Geen broedvogel. Op 9 en 16 april 1 ex foeragerend

- * Winterkoning : nabij een boerderij
- Heggemus : Slechts 7-8 broedparen. Deze soort heeft ongetwijfeld een terugslag ondervonden door de strenge winter.
- Zanglijster : In de hele polder 4 paren (wellicht onderschat of terugslag door winter).
- Merel : 5-6 broedparen.
- Roodborst : 16-17 broedparen.
- Kleine Karekiet : Niet als broedvogel waargenomen (gemist??)
- Grote Karekiet : Broedvogel langs de Vecht 5 broedparen.
- : Zeker 1 broedgeval, mogelijk 2.
- >>>

Bosrietzanger	: 3 paren.
Rietzanger	: Een broedpaar langs de Vecht.
Spotvogel	: 4 paren.
Zwartkop	: 2 paren in Hornpolder.
Tuinfluitier	: In het kasteelbos I-2 broedparen.
Fitis	: In totaal 5 broedparen.
Tjiftjaf	: 7-8 paren.
Grauwe Vliegenvanger	: Slechts I-2 paren. (mogelijk iets ondergewaardeerd door moeilijke zang).
Koolmees	: Ongeveer I2-I3 broedparen.
Pimpelmees	: 2 broedparen.
Boomklever	: Mogelijk een broedpaar in het kasteelbos.
Boomkruiper	: Niet waargenomen, mogelijk gemist (wel biotoop aanwezig).
Groenling	: Alle 4-5 paren op de camping (aanplant coniferen)
Kneu	: 5 paren (3 op begraafplaats en 2 paar in coniferen naast fabriekencomplex.
Vink	: 4 paar, meest nabij camping.
Rietgors	: Op 9 april 2 overvliegende ex.
Huisms	: Niet volledig geïnventariseerd. Geschat op ca. I5-25 paren.
Ringmus	: 4-5paren.
Spreeuw	: Geschat op I5-20 paren.
Zwarte Kraai	: 3-4 paar. Op weilanden soms in grotere aantallen foeragerend (subadulten, tot I5 ex op I2 mei).
Kauw	: Niet zeker als broedvogel vastgesteld, 0-2 paar.
Ekster	: 5 paren.

De gedetailleerde verspreiding skaarten zijn aanwezig in het archief van de Vogelwerkgroep.

Literatuur.

- Krol J. - De geschiedenis van Nederhorst den Berg.
Bakker P.A. - De Noordelijke Vechtplassen.
SBB - Het Vechtlandschap.
buro Maas - concept basisplan openluchtrecreatie in de Vechtstreek.
VWG Grote Rivieren - Handleiding voor het inventariseren van broedvogels in Nederland. <<

150 NOORDSE GELE KWIKSTAARTEN in de Noordpolder beoosten Muiden

>> Een zonnige dag, 14 mei 1980, heerlijk weer om een fietstochtje te maken naar het Muiderslot. Lekker de kijker thuislaten, dat gebungel om je nek is maar niks. Maar ja, hoe dicht(er) het Muiderslot nadert, hoe meer spijt je krijgt.

In de Keverdijkse Polder laten 4 Paapjes zich zien. Op de terugweg fietsen we door de Noordpolder terug. Opeens hoor ik overal tsiep-tsiep-tsiep. Overal Gele Kwikken. Op een drietal gemaaide percelen grasland overal gele vlekjes, maar ja, geen kijker. In het zonnetje op het talud kunnen we ze gelukkig nog redelijk goed bekijken op ca. 20 m. Donkergrijze koppen en meer dan kanariegele onderkanten. Het zijn NOORDSE GELE KWIKSTAARTEN! Met gemak tellen we er zo'n 80 met het blote oog. Opeens vlak voor ons een mannteje met een helder witte keel! Zou het een Italiaanse Gele Kwikstaart zijn? Maar ja, geen kijker! Dan maar vlug op de fiets richting Ankeveen. Meteen de Peterson, de Bruun e.d. opengeslagen. Wat te doen, het is inmiddels over vieren. Toch maar even Frans Rijnja bellen die meteen bereid is mee te gaan.

Nu gewapend met kijker en telescoop per automobiel terug naar de Noordpolder. Gelukkig, ze zitten er nog. Weer tellen, we komen nu beide uit op zo'n 150 exemplaren!! We schatten 60% mannetjes en 40% vrouwtjes. Daartussen nog een tiental gewone Gele Kwikstaarten.

Nu extra aandacht voor de witkeel. We vinden hem niet meer terug. Wel variatie bij de ♂♂ Noordse Gele Kwikken. Sommige hebben een duidelijk lichtere gele keel. Ook hebben diverse ♂♂ donkere borstvlekken. De vrouwtjes hebben bijna allemaal donkere borstvlekken, soms zelfs een hele donkere borstband vormend. Opvallend zijn de wittige exemplaren. Ze hebben het kleed nog van jongen, iets wat ons in mei wat vreemd aandoet.

Enige weken later wijst Frans op een artikel van M. v.d. Berg (1978) waarin verhaald wordt van een witkelige Noordse Gele Kwikstaart. Het lijkt zeer waarschijnlijk dat onze "Italiaanse" ook een witkelige Noordse is geweest temeer daar we meerdere overgangsvormen (fletsgele kelen) hebben waargenomen.

Wat betreft het voorkomen van de donkere vlekken op de borst zowel bij ♂♂ als bij de ♀♀ (in meerdere mate) heb ik niets in de beide vogelgidsen terug kunnen vinden. Ook het voorkomen van het "juvenile" kleed in mei blijft nog een raadsel. Wie weet er wat meer over te vertellen?

Over het voorkomen van de Noordse Gele Kwikstaart in ons werkgebied is niet zo veel bekend. De inmiddels verouderde Avifauna van Midden-Nederland (Alleyn, 1971) vermeldt een zestal waarnemingen (van 1954 tot 1965) met als grootste groep 10♂♂.

Alle waarnemingen zijn ook uit de omgeving van de IJsselmeerkust.

Rob Moolenbeek & Wilma van der Hijden

Literatuur:

- Alleyn, W.F. e.a., 1971 Avifauna van Midden-Nederland. pp. 351-352.
Berg, M. van den, 1978 Italiaanse Motacilla flava cinereocapilla of witkelige Noorde Gele Kwikstaart M.f. thun bergi? <<

Resultaten van twee roofvogeltellingen
tijdens het winterseizoen 1979/1980

Inleiding. Tegen de gewoonte in werden dit winterseizoen twee roofvogeltellingen gehouden. Reden voor deze opzet was de aansluiting bij de werkgroep "Stootvogeltellingen". Voor het hele land was één telling gepland in de periode 8/9 december - 15/16 december 1979 en 9/10 - 16/17 februari. Het verslag van de landelijke proeftelling in februari is inmiddels uitgebracht (v.d. Bergh-van Leeuwen et.al. 1980). Degenen die van het nu landelijk gecoördineerde onderzoek op de hoogte willen blijven kunnen de verslaglegging hiervan in het Vogeljaar vinden.

In het nu volgende verslag zijn de waarnemingen van december 1979 en februari 1980 uit de gebieden, die al vanaf 1972 worden gevolgd, bij elkaar gebracht.

Telgebieden

In de samenstelling van de tel- en hun deelgebieden kwam geen verandering, zodat het overzicht er als volgt komt uit te zien.

fig. 1. Nummering en benaming van de telgebieden

1	Kampen - Elburg	5	Naarden - Muiden
2	Elburg - Harderwijk	6	Oostelijk-Flevoland
3	Harderwijk - Nijkerk	7	Zuidelijk Flevoland
4	Nijkerk - Laren	8	Vechtplassen en randgebieden

Weersomstandigheden

Tijdens beide teldagen in het weekeinde 8/9 december viel er bij een matige tot vrij krachtige ZW wind hier en daar regen, maar het zicht bleef goed. De temperatuur lag tussen de 8 en 11°C. Het er op volgende weekeinde gaf een verslechtering van het weer te zien. Er vielen harde slagregens en de wind wakkerde aan tot stormachtig uit West-Zuidwest. De temperatuur was ca. 9°C. Het zicht bleef goed, al belemmerde de regen regelmatig de waarnemers.

Ook op het weekeinde 16/17 februari, toen het overgrote deel van de gebieden werd onde zocht, was verre van ideaal. Plaatselijk hing er in de Flevolanden een dichte mist met een zicht van 30-50 m, die tussen 10.00 en 12.00 uur optrok. Op het vasteland was het eerst wat heilig. Er waaide een zwakke ZW wind; de temperatuur liep van 4-9°C op. De periodes voorafgaand aan de tellingen hadden zacht, maar vochtig weer.

Methode

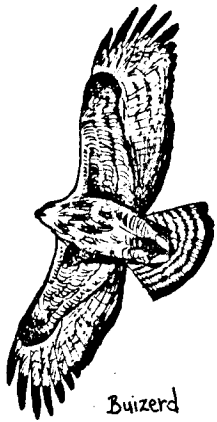
Het merendeel van de gebieden werd per auto onderzocht, waarbij in ieder geval om de paar honderd meter werd gestopt om de omgeving af te zoeken. In het Vechtplassengebied werd een aantal terreinen per fiets of te voet onderzocht. Op een deel van dit telgebied en Zuid-Flevoland-noord na werden alle terreinen in het weekeinde 8/9 december onderzocht. In februari werden Oostelijk Flevoland-west en Vechtplassen-midden op 18 februari geteld.

Resultaten

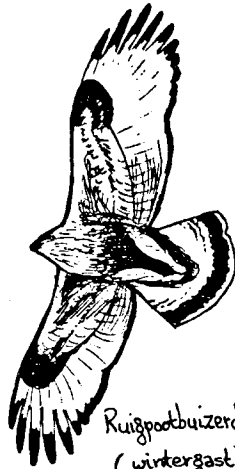
De decembertelling leverde 354 roofvogels op; de februaritelling 483, een >>

Roofvogels in Nederland

Buizerd
(broedvogel & wintergast)

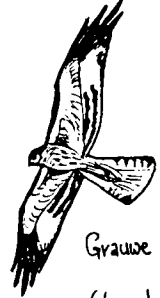
Ruigpootbuizerd
(wintergast)

Bruine kiekendief ♀
(broedvogel)

Blauwe kiekendief
(broedu. & winterg.)

Grauwe kiekendief ♂
(broedvogel)

Wespendief (broedvogel)

Sperwer ♀
(broedvogel)

Havik ♀
(broedvogel)

Visarend
(doortrekker)

Zeearend
(onvolw.)
(wintergast)

Rode wouw
(broedvog. & doortrekker)

Slechtvalk ♀
(doortrekker & wintergast)

Slechtvalk ♂
(idem)

Torenavalk ♂
(broedvogel & wintergast)

Boomvalk
(broedvogel)

Smelleken ♂
(doortrekker & wintergast)

ROO
NUMB

toename van 36%. De toename van het aantal roofvogels wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de Buizerd (fig. 2), waarvan het aantal maar liefst met 82% steeg. Voor de gebieden die met elkaar te vergelijken zijn in dezelfde periode over het hele land was die stijging 34% (v.d. Bergh-van Leeuwen et al., in prep.).

fig. 2. Getelde soorten en aantallen roofvogels in december 1979 en februari 1980

Nummer telgebied	1		2		3		4		5		6		→
	dec	feb	dec	feb	dec	feb	dec	feb	dec	feb	dec	feb	
Zeearend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Visarend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Buizerd	6	32	11	27	12	12	13	9	5	7	52	84	
Ruigpootbuizerd	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	7	3	
Blauwe Kiekendief	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	12	9	
Bruine Kiekendief	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Torenvalk	2	5	1	4	6	-	9	5	7	13	58	39	
Sperwer	-	1	1	-	1	1	-	-	-	5	-	-	
Slechtvalk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Smelleken	-	2	-	-	-	1	1	1	-	-	1	1	

→ Nummer telgebied	7		8		Totaal dec	Totaal feb
	dec	feb	dec	feb		
Zeearend	-	-	-	-	-	1
Visarend	-	-	-	-	1	-
Buizerd	30	55	11	27	140	254
Ruigpootbuizerd	13	15	1	2	23	21
Blauwe Kiekendief	40	44	1	5	54	60
Bruine Kiekendief	5	3	-	-	5	3
Torenvalk	31	56	8	7	122	129
Sperwer	1	-	3	3	6	10
Slechtvalk	-	-	-	-	1	-
Smelleken	-	-	-	-	2	5

Uit de landelijke tellingen blijkt dat de Flevopolders een belangrijk overwinteringsgebied voor de Ruigpootbuizerd vormen. Hun aantal kwam nu bijna overeen met 1976 toen 23 ex werden geteld.

Van de overige soorten verschillen de aantallen tussen december en februari zo weinig, dat deze zeker binnen de telfout vallen. Het tellen van soorten als Sperwer, Smelleken en Slechtvalk berust, gezien de jachttechniek van deze soorten, op toevalstreffers. Hun werkelijke aantallen zullen veel groter zijn. In welke orde van grootte de verschillen tussen werkelijke en getelde aantallen liggen, kan pas worden vastgesteld, wanneer er met een fijmazige methode en veel geregelder wordt geteld.

Het aantal Torenvalken tijdens de februaritelling verschilde nauwelijks van het van vorig jaar. M.u.v. 1973 was er tot nu toe nog geen jaar waarin er zo weinig werden gezien, terwijl sinds vorig jaar een uitbreiding met het Vechtplassengebied plaatsvond. Dat er tijdens de decembertelling een ondertelling is geweest, is te verklaren met de harde wind. Een groot deel van deze slanke roofvogels die het bij de jacht van het "bidden" moeten hebben, zal zich hebben schuil gehouden en is daardoor aan de aandacht ontsnapt.

Er waren bij de februaritelling nog minder Blauwe Kiekendieven dan in de strenge winter van 1979 (fig. 3). Uit de komende tellingen zal >>>

moeten blijken of deze tendens zich voortzet of dat er sprake is van een incidentele schommeling. De 55 maakten over het gehele onderzochte gebied in december 27% van het totaal uit; in februari was dit 25%.

Het gebruikelijke overzicht van een aantal geselecteerde andere vogelsoorten blijft in het vervolg achterwege. Verschillende telgroepen lieten dit jaar na deze vogelsoorten te noteren. Vergelijken met andere jaren is niet zinvol met zo weinig gegevens.

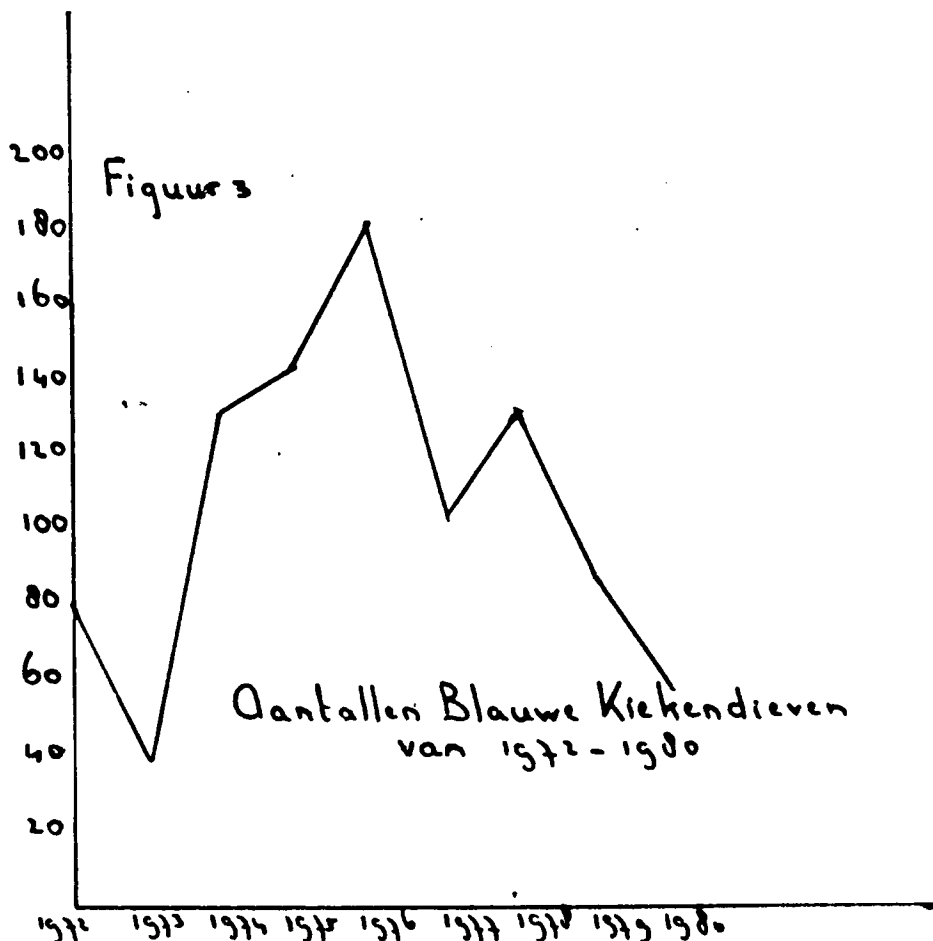
D.A. Jonkers

Medewerkers aan de tellingen waren:

W.E. Cöhen, H.E. Disselkoen-Piepers, N. Dwars, L.J. Dwars-van Achterbergh, J.W. van Galen-Last, A. de Groot, E. Hazebroek, G. Heisse, M.W. Heisse-Schipper, D.A. Jonkers, B. Jonkers, C. Ketelaar, F. van Klaveren, N. Klippel, C. van Lambalgen, A. de Later, A. van Leyden, L.A. Lodenstein, R.G. Moolenbeek, A. du Mosch, C. Mijnhout, J. van Oord, C. Oosterhuis, A. Pluister, R. van Poelgeest, H.W. Reddingius-Schreuder, G. Rieken, C. Rosier, B. Scheper, J.P. Seyffert, R. Sinoo, H.W. de Soete, A. Stoker, T. Stoker, A. Vermeulen, Y.S. Vogel, P. Vos, S. de Vries, J. de Waal, M. de Waal, W. v.d. Zwaan.

Litteratuur:

Jacqueline van den Bergh, Dick Jonkers, Gerard Mûshens, Johan Thissen & Dick Visser (1980):
Stootvogeltellingen in Nederland in de winter 1979/1980 (in voorbereiding). <<

>> Verslag van excursie Gooimeer van Zondag 14 sept. 1980.

Zondagochtend half acht stonden **11** belangstellenden o.l.v. Rob v. Maanen en Ilco v. Woerse bij de Huizerpier.

Erg leuk was, dat er bij deze excursie naast bekende ook nieuwe gezichten waren. Hieruit kun je afleiden dat de belangstelling en het respect voor de natuur nog steeds groeiende is. Bij zijn Inleiding wees Rob op het belang van het Gooimeer voor trekvogels. Het is een geliefd rustgebied voor vele doortrekkers. In het Gooimeer groeit o.a. kranswier en fonteinkruid. Dat is voor ganzen geliefd voedsel. Langs de kust, bijvoorbeeld bij de pier, zijn enkele weilanden, waar de hongerige gasten kunnen grazen.

Wij verwachtten dan ook dat er wel doortrekkers te zien zouden zijn.

Tijdens de wandeling over de pier zagen wij o.a. Witte Kwikstaart, Graspieper, Wintertalingen, Tafel-, Kuif-, en Krakeenden, Aalscholvers en Grote Mantelmeeuwen. Van doortrekkers viel dus weinig te bespeuren.

Op zich is dat al een leuke waarneming.

Vanwege de harde zuidwester, en omdat er weinig spectaculairs te zien was, besloten we naar het meer beschutte landgoed "Oud-Naarden" te gaan.

Omdat Ilco op dit landgoed boswachter is, kent hij "Oud-Naarden" als geen ander.

We stuitten hier gelijk al op een door de koude verstarde kleine watersalamander. Even later vlogen 3 luidruchtige Boomvalken over. Verderop stond een boom, waarin een kolonie rosse vleermuizen heeft gezeten. De vleermuizen zijn reeds naar elders vertrokken om daar te overwinteren.

Ook zagen we boomstobben waaruit een Zwarte Specht op zoek naar larven van de Dennesnuitkever soms vingerlange spaanders had uitgehakt.

Langs de Gooimeerkust namen wij o.a. een Zwarte Stern, Wilde en Krakeenden en enkele Knobbelzwanen waar.

Hier vertelde Rob dat "Pretpark Valkeveen", en de uitspanning "Oud Naarden" veel druk op de natuur uitoefenen. Vooral in de zomerweekenden wordt er druk gezeild. Omdat de bootjes weinig diepgang hebben, belanden er vele in de rietkraag, met alle gevolgen van dien.

Toch waren wij het er allen over eens, dat een onwetende recreant vaak minder verstoort dan een al te weetgierige natuurbespieder.

Op de terugweg zagen we nog een rustende ♀ Bosuil, en vonden we braakballen van haar jongen.

Helemaal op het einde van de wandeling vonden we nog een rups, die er van veraf uitzag als een wit donsveertje.

Aan vogels zagen wij o.a. Boomkruiper, Boomklever, een Grote Bonte Specht, en troepen mezen.

Deze keer hebben we dus weinig spectaculaire vogelwaarnemingen te melden. Maar de mooie wandeling, met alles wat we gezien en gehoord hebben, maakte deze excursie toch zeergeslaagd.

Hans Fuchs

P.S. het landgoed "Oud-Naarden" is voor leden van - Vrienden van het Gooi en - Natuurmonumenten toegankelijk. <<

VELDWAARNEMINGEN no.5

Geelsnavelduiker	1	15-8-80	Wijde Blik, rustend, foeragerend en poetsend; bootjes, niet de waarnemer, passeerden op + 2 m. v.Klaveren + vogelaars van verre, met telescopen
Dodaars	1 ad+1 juv.	16-8	Leeuwenlaan/Scheiwal, 's Graveland v.Klaveren
"	7 (min.4 juv.)	13-9	Scheiwal 'sGravelandse polder "
Woudaapje	1	7-8	Bruggevaart K'hoefse plassen West opvliegend uit rietland de Jonge
"	1 mn	12-8	Bergse Pad Ankeveen v.Klaveren vloog op uit geboomte
"	1	14-8	Omgeving Bruggevaart Kortenhoefse plassen West, vloog op uit riet "
Purperreiger	2	22-7	Laarder Wasmeer rustend in rietkraag Sinoo
"	1+1	18-9	Het hof, Kortenhoef, foeragerend in oostelijk deel resp.(2e)opvliegend bij Raayplas de Jonge
Kwak	1 (3e jaars)	31-8	Kortenhoefse plassen west, rustend v.Klaveren
Brandgans	1	29-8	Weiland bij Naarderbos, grazend, vrij mak E.Lam e.a.
Krakeend	2	24-8	Dammerkade Ankeveen, rustend, Klaveren
Smient	min.2	6-9	Gooimeerkust, Magdaleen, alleen mannen gehoord v.Klaveren
Buizerd	2	11-8	Hoorneboeg, H'sum, overvl.koers ZO G.Mijnhout
"	3	7-9	Groenhoeven + Schoonoord, 's Grav., hoog cirkelend, verm. 2 ad + 1 juv v.Klaveren
"	2	7-9	Buitenplaats Vreedenhof, Loenen, rustend en rondcirkelend A.Schoe
Wespendief	1	24-8	Westerheide, vloog heen en weer in de buurt van de alom geplaatste bijenkasten W.J.R.Wijs/Winkelman/Tabois
"	1	13-9	boven boomkwekerij Spanderswoud, zwevend en duikelend tegen de wind in, Koers ZW v.Klaveren
Havik	1	13-7	Oud Naarden, snel vliegend of jagend door het hoge geboomte bij boerderij. Later daar nogmaals gezien Pluister
"	1 (mn?)	18-8	v. Bantam koers Naardermeer, joeg kauwtjes en Houtduiven de stuipen op het lijf v.Klaveren
"	1 mn	24-8	Heide-bosrand, H'sum, joeg op ekster op de klassieke manier, doch werd verjaagd door + 15 Eksters-Hinterding/Sprong/Lam
"	1 onv.	14-9	Heintjesrak- en Broekerpolder + Holl. Ankev.plassen, laag over de weilanden scherend v.Klaveren >>

Sperwer	1 vr	6-7	Zuiderheide, cirkelend en roepend boven afgraving	Sinoo
"	1 vr	20-8	Groenhoven, Kortenhoef, jagend tussen bebouwing	v.Klaveren
"	1 vr	24-8	Kortenhoefse Plassen West, laag overvliegend	v.Klaveren
Bruine Kiekendief	1 mn	18-9	Het Hol, Kortenhoef	de Jonge
Boomvalk	1	15-8	Boven Paulus v. Loolaan, H'sum	W. en G.Mijnhout
"	2	17-8	Rond buitenplaats Vreedenhof, Loenen In gezelschap van Buizerd, brachten Buizerd weg en kwamen na enkele min. weer terug	w. en G.Mijnhout
"	1	23-8	Bebouwde kom H'sum, overvl. koers W.	Sprong/Hinterding/Lam
"	1	25-8	Groenhoven, Kortenhoef, foeragerend koers Z	v.Klaveren
"	4	7-9	Buitenplaats Vreedenhof, Loenen, na rondvliegen en voeding in de lucht steeds terugkerend naar dezelfde eikenboom	A.Schoe
"	2	20-9	Oud Naarden, vlogen in cirkels rond, libellen vangend	Rieken/Pluister /v.Maanen >>

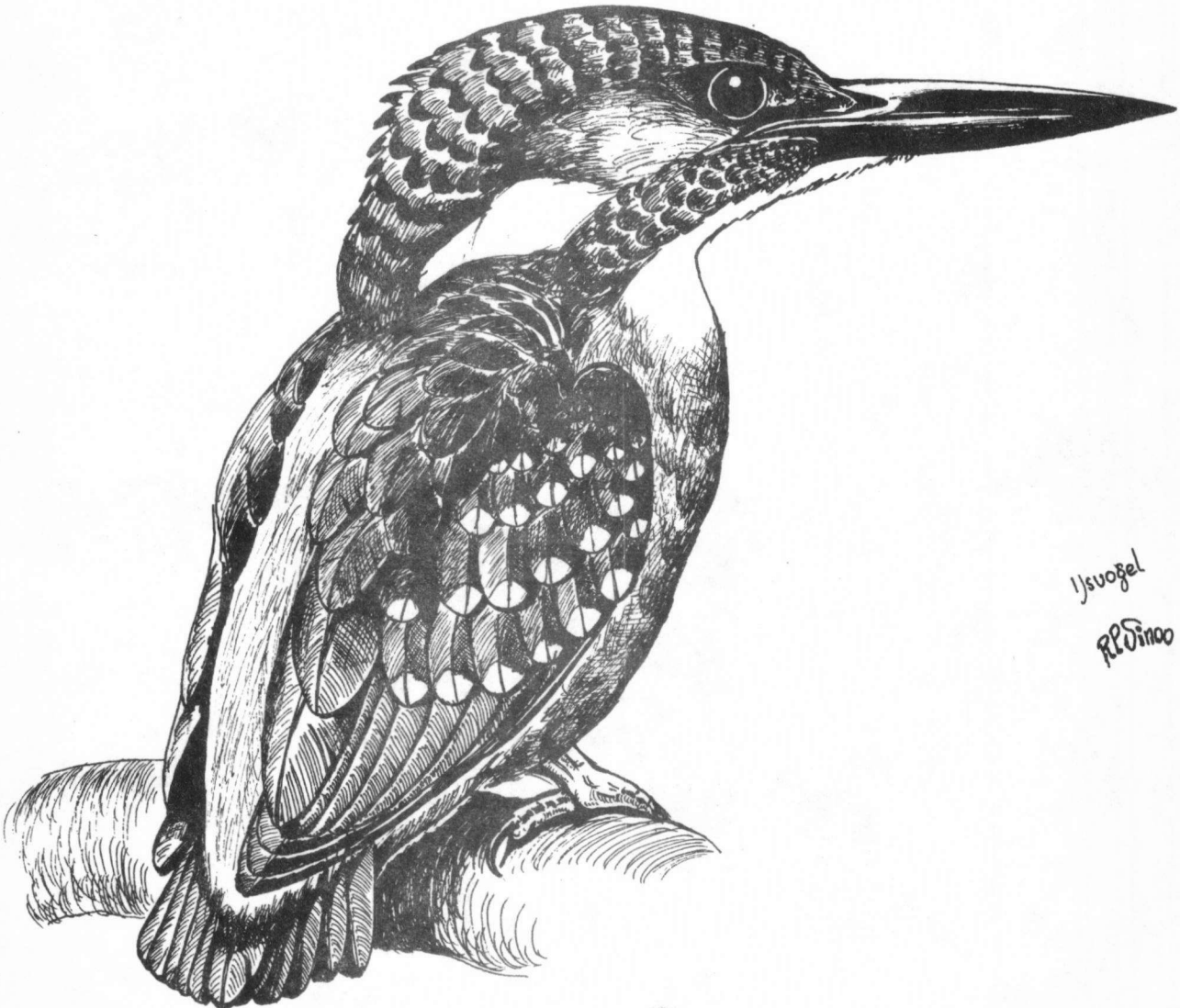

Boomvalk,
precis plukkend
in de vlucht
RPSinoo

Korhoen	1	24-8	Zat op heide bij boekweitakker, vloog op en dook 75m verder in de heide Lam/Sprong
Waterral	1	16-8	Gaten v. Oost-Indië, K'hoefse Plassen W. Gezien op 2 m! En de vogel bleef zitten ("waarschijnlijk even verbaasd als ik") verm. een juv. (lichte, althans geen rode, ogen) v.Klaveren
"	5	19-8	Dammerkade, A'veen, ex. krijsend, de andere piepend, waaronder zeker enkele juv. ex. v.Klaveren
Goudplevier	+ 100	30-8	bij Stichtse brug, foeragerend Pluister/v.Maanen
Watersnip	+ 20	18-9	Het Hol, Kortenhoef, in kleine groepjes verspreid over het Diepe Gat. Later verm. dezelfde 20 in het Witte Water de Jonge
Wulp	4	29-8	A-damse straatweg, weiland t.h.v. 2e ven, Naarden Vasseur
"	5	31-8	Polderweg Loenersloot, Loenen, foeragerend in weiland A.Schoe
Witgatje	3	16-8	Gaten van Oost-Indië + Horstermeer, laag vliegend vanuit H'meer, daarna weer terugkerend richting ringdijk (opgejaagd?) v.Klaveren >>

Grauwe Franjepoot	1 mn 1 vr	30-8	In vaart langs oprit Stichtse brug. Zeer weinig schuw; dicht te benaderen (afst. 30m), actief aan 't fourageren en "bekeken ons niet"	
				v. Maanen/Pluister
Ransuil	1	14-8	Goog, Ankev. Plassen, 2x gezien op minder dan 8m., verrassend door goe- de schutkleur	v. Klaveren
Bosuil	1	6-8	Paulus v. Looln. De waarnemer werd gewekt (4.15u.) door luid "kewiek" 4 á 5x en daarna een zacht en onregel- matig "oehoehoe"	G. Mijnhout
Gierzwaluw	1	31-8	bebouwde kom Hilversum	Lam
IJsvogel	1	18-8	Schaep en Burgh, 'sGrav.	v. Klaveren
"	3	13-9	Schaep en Burgh-Boekestein 2ex en Hilverbeek 1ex, 'sGrav.	v. Klaveren

Ijsvogel
R. Sinoo

Zwarte Specht	1 mn	6-7	in afgraving Zuiderheide	Sinoo
" "	1	12-8	Spanderswoud Hilversum	G. Mijnhout
Draaihals	1	17-8	Bussumerhei	Rosier
Kuifleeuwerik	2	1-9	Winkelcentrum H'sumse Meent	W. Mijnhout
Braamsluiper	1	31-7	Bussumerhei	Rosier
Vuurgoudhaantje	3	21-9	Paulus v. Looln. H'sum, druk bezig in meidoorn insekten aan 't zoeken	G. Mijnhout

Tapuit	1	30-8	Stichtse Brug oprit	Pluister
"	1	2-9	Hoorneboegse hei Hilversum	Lam
Roodborsttapuit	1 mn	11-7	Zuiderheide afgraving, alarmerend,	
	+1 vr en	13-7	plaats als broedgeval 1978	Sinoo
"	1 mn	24-8	Westerhei R.de Wijs/Winkelman/Tabois	
Zwarte Roodstaart	1	9-7	Kerkstraat II'sum, zingend	Tabois
"	"	2	13-9	Stichtse kade, Ankeveen v.Klaveren
Kuifmees	6	21-9	Bussumerheide, foeragerend met div. mezensoorten	Rosier
Zwarte Mees	1	21-9	Bussumer Heide, foeragerend met div. mezensoorten	"
Boomkruiper	1	21-9	Bussumer Heide	"
Sijs	1	21-9	Groenhoven, Kortenhoef	v.Klaveren
Putter	5	6-9	Loenen, 2 ouders waren jongen aan het voeren	A.Schoe

En als bijzonderheid uit het Flevo-gebied:

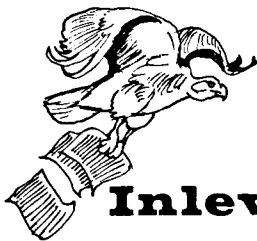
Sneeuwgans	1	15-7	Buizerdweg, Oost-Flevoland met groot aantal grauwe ganzen richting (ZW) Knardijk vliegend (ontsnapte vogel?) v.Klaveren
------------	---	------	--

Het aanbod was beperkt (vakantie-invloed?), maar voor de volgende keer hopen we weer op een forse stapel. Dank aan de schrijvers.

Naschrift: Iets nieuws! Op een suggestie van Ilco van Woersem om de interessante waarnemingen van andere dieren dan vogels (amfibiën, reptielen, zoogdieren, insekten) niet verloren te laten gaan maar ook op waarnemingskaartjes vast te leggen is in eerste instantie positief gereageerd. Archivering, publikatie in de Korhaan en geheimhouding van vindplaats indien wenselijk zijn onderwerpen van nader beraad. Ilco zorgt graag voor het beheer. Begin dus maar alvast met opsturen!

Jos de Jonge <<

Inleveren Kopij: uiterlijk 16 november